

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-1673/18-A

Název	Střední odborné učiliště, Praha - Radotín
Sídlo	Pod Klapicí 11, 153 80 Praha 5 - Radotín
E-mail	sou@klapice.cz
IČ	00638846
Identifikátor	600005585
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Václav Hejda
Zřizovatel	Hlavní město Praha
Místo inspekční činnosti	Pod Klapicí 11, 153 80 Praha 5 - Radotín
Termín inspekční činnosti	5. 6. 2018 – 8. 6. 2018

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného střední školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Střední odborné učiliště, Praha - Radotín, Pod Klapicí 11, (dále „škola“ nebo „institute“), vykonává činnost střední školy a školní jídelny. Škola poskytuje střední vzdělávání v denní formě studia v tříletých učebních oborech Mechanik opravář motorových vozidel a Opravář zemědělských strojů s výučním listem. V rámci oboru vzdělání Opravářské práce škola

dlouhodobě vzdělává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“). Charakteristickým rysem je technické zaměření všech oborů vzdělávání zakončené závěrečnou zkouškou.

Škola si udržuje stabilní počet žáků a tříd (k 30. 9. 2017 se v 10 třídách vzdělávalo 207 žáků), nejvyšší počet byl naplněn přibližně na 70 %. Instituce sídlí v okrajové části Prahy v udržovaném areálu s vhodným zázemím pro teoretickou i praktickou výuku. Dobrá dostupnost umožňuje vzdělávání žáků i z jiných regionů (přibližně 40 %). Škola vlastní status cvičné školy pro pedagogickou praxi Institutu vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy (dále „ředitel“) ve své funkci dlouhodobě využívá praktické zkušenosti a manažerské dovednosti. V řídicí práci vychází z reálně stanovené koncepce dalšího rozvoje, která vyplývá z aktuálního postavení školy v rámci pražského regionu, z požadavků zřizovatele a společenské poptávky na trhu práce (např. snaha o využití dostupných materiálních a personálních podmínek pro nový obor vzdělání Strojník silničních strojů). Základním nástrojem úspěšné realizace stanovených koncepčních záměrů jsou školní vzdělávací programy (dále „ŠVP“), které jsou průběžně inovovány.

Kvalitní naplňování profilu absolventa podporují příkladně rozvíjené partnerské vztahy (např. zaměstnavatelé). Přínosné jsou zejména pro inovaci obsahu učiva v souladu s novými technologiemi, poskytování materiálních prostředků, zajištění odborné praxe žáků a profesního růstu pedagogů. Pro žáky i pedagogy je podnětná výměna zkušeností a jejich získávání v rámci spolupráce (exkurze, soutěže) se školami obdobného zaměření a tuzemskými i zahraničními partnery (Rakousko, Německo).

Realizovaný systém řízení využívá osvědčené postupy. Ředitel řídí školu jako manažer (především spolupráce s partnery, nábor žáků, propagace, kurzy vzdělávání pro veřejnost). V rámci efektivního řízení deleguje další pravomoce na své zástupce pro oblast teoretického a praktického vyučování a zástupce ředitele pro ekonomický úsek. Tento způsob umožňuje plynulé fungování školy a participaci dalších pedagogických pracovníků (např. vedoucí učitel odborného výcviku). Pedagogové se zapojují do chodu školy prostřednictvím pedagogické rady. Záznamy z jejich jednání však zůstávají spíše v rovině konstatování, k některým vlastním zjištěním nejsou vždy přijímána opatření ke zlepšení (např. vyšší neúspěšnost žáků při písemné části závěrečné zkoušky). Učitelé dále spolupracují v rámci metodických orgánů a podílejí se např. na sjednocování pravidel hodnocení a řešení organizačních záležitostí. Jejich předsedové se společně s vedením školy podílí také na koncepčních úpravách ŠVP. Funkční je každodenní operativní řízení a systematická kontrolní činnost. Hospitační činnost zástupců ředitele školy je četná a rovnoměrně zahrnuje všechny vzdělávací oblasti. Ze zjištění inspekčního týmu vyplývá, že zpětná vazba o kvalitě pedagogické práce je projednávána pouze v osobní rovině. Škola tak nevyužívá informace a závěry z hospitační činnosti vždy k dalšímu zkvalitňování pedagogické práce a sjednocení pedagogického působení (např. stanovení cílů ve výukové oblasti pro jednotlivé roky struktura vyučovací hodiny aktivizace žáků, práce s formativním hodnocením). Z inspekční činnosti vyplývá, že škola má příležitost, aby více využila potenciál některých metodicky a didakticky zkušenějších pedagogů (např. formou vzájemných hospitací mezi učiteli všeobecně vzdělávacích a teoretických odborných předmětů).

Vzdělávání zajišťuje zkušený pedagogický sbor 24 kmenových pedagogů (11 učitelů teoretického vyučování, 13 učitelů odborného výcviku), z nichž předpoklad odborné

kvalifikace nesplňují 3 učitelé. Dva z nich působí na základě zákonné výjimky věku a praxe, u jednoho ředitel prokázal, že za něj hledá kvalifikovanou náhradu. Vedení školy si uvědomuje nutnost generační obměny části pedagogů odborných předmětů a podniká potřebné kroky. Ve sledovaném období bylo další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) zaměřeno zejména na vzdělávání učitelů odborných předmětů a odborného výcviku v rámci jejich specializace, případně na vzdělávací akce týkající se rizikového chování žáků. Ze zjištění inspekčního týmu ale vyplynulo, že DVPP v dostatečné míře nereaguje na aktuální potřeby školy, např. zaměření vzdělávacích seminářů na inovativnější formy výuky podporující větší motivaci a zapojení žáků do vzdělávacího procesu. Kladem je, že 5 pedagogů absolvovalo vzdělávání zaměřené na speciální pedagogiku, což se pozitivně promítá do způsobu práce se žáky se SVP.

Vedení školy se daří zajišťovat optimální podmínky pro všechny realizované obory vzdělání. Příkladná pozornost je věnována odborné stránce vzdělávání. Škola disponuje potřebným množstvím dílen pro praktické vyučování vybavených moderními přístroji a technologiemi, autoškolou, myčkou motorových vozidel a stanicí měření emisí. Méně vyhovující je stav dvou budov, ve kterých probíhá teoretické vyučování, což je konstatováno již v inspekčním hodnocení v roce 2012. Ředitel se tímto stavem intenzivně zabývá a řeší ho ve spolupráci se zřizovatelem. V souladu s koncepčními záměry ředitele je v plánu realizace přístavby, která umožní zkvalitnění podmínek pro teoretickou výuku s lepším zázemím pro žáky i vyučující. Průběžná obnova vybavení informační a prezentační techniky podporuje efektivitu vzdělávání (např. počítačové koutky na chodbách, mobilní počítačová učebna, dataprojektory v učebnách). Zrekonstruovaná tělocvična, posilovna a venkovní hřiště vytvářejí dobré podmínky pro realizaci výuky tělesné výchovy i mimoškolní zájmovou činnost. Výhodou je, že škola působí ve společném oploceném areálu, jehož vnější bezpečnost je posílena vybudovanou vrátnicí. Stravování žáků je zajištěno v moderní školní jídelně, která splňuje kritéria školního stravování.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledovaná výuka se vyznačovala kvalitativně odlišnou úrovní mezi praktickým a teoretickým vzděláváním, která se projevovala zejména v různé míře aktivizace žáků a jejich spoluúčasti ve vzdělávacím procesu. Společným znakem většiny hospitovaných hodin byla věcná správnost, přiměřená náročnost a dodržování stanovených výukových postupů i pravidel chování ze strany žáků. Organizace vzdělávání (méně početné třídy v oboru vzdělání kategorie E) i příznivé personální podmínky (absolvování studia speciální pedagogiky některými vyučujícími) se pozitivně projevily v efektivitě vzdělávání žáků se SVP (individuální přístup, ověřování porozumění zadání, navýšení času k řešení, zohlednění při hodnocení). Učitelé napříč předměty ale jen v malé míře vytvářeli prostor pro souvislejší vyjadřování žáků a rozvoj jejich komunikativních dovedností s ohledem na přípravu žáků k závěrečné zkoušce (mj. zapojení žáků do vzájemného hodnocení a srovnání vlastní práce s výsledky vrstevníků). Ve výuce teoretických předmětů obvykle scházela také systematická motivace žáků (vstupní a průběžná motivace, zhodnocení a shrnutí učiva v závěru vyučovací jednotky, formativní hodnocení žáků).

Praktické vyučování je realizováno na velmi dobré úrovni. Prováděné činnosti vycházejí ze ŠVP a respektují specifika jednotlivých oborů. Odborný výcvik probíhá pod vedením erudovaných pedagogů ve školních dílnách, kde žáci získávají prvotní praktické odborné dovednosti a upevňují si pracovní návyky. Motivaci žáků ve vyšších ročnících zvyšuje jejich práce na pracovištích smluvních partnerů školy. Z průběhu sledovaného odborného vyučování bylo patrné, že teoretické znalosti žáci dokáží aplikovat v praxi. Zřejmý byl

pokrok v kvalitě odborných dovedností žáků. Plnění jednotlivých úkolů předcházela instruktáž ze strany učitelů, v případě potřeby i opakovaná. V průběhu hodin praktického vyučování žáci pracovali samostatně, používali vhodný pracovní oděv, ochranné pomůcky a dodržovali zásady bezpečnosti a ochrany zdraví. Zvolené pracovní tempo odpovídalo jejich individuálním možnostem. Závěrečné hodnocení prováděli učitelé systematicky, objektivně posuzovali kvalitu žáky odvedené práce včetně dodržování pracovních postupů a zásad bezpečnosti práce. Plnění a kvalitu odborného výcviku škola průběžně sleduje a vyhodnocuje.

Většina hospitovaných hodin všeobecně vzdělávacích předmětů a menší část teoretických odborných předmětů měla jasně formulovaný vzdělávací cíl, promyšlenou strukturu a byla metodicky i didakticky dobře zvládnuta. Vzdělávací strategie vycházely zpravidla ze znalostí a dovedností žáků a s ohledem na jejich profilaci cíleně propojovaly teoretické učivo s jeho praktickým využitím (např. základy pravopisu, životopis, profesní slovní zásoba v anglickém jazyce). K pochopení učiva vyučující vhodně využívali mezipředmětových vztahů, zkušeností žáků i příkladů z běžného života (ekologie). Střídání činností vhodně podporovalo aktivizaci většiny žáků (poslech, práce s pracovními listy a literárními texty). K názornosti výuky a efektivitě procvičování probrané látky přispívalo využívání didaktické techniky (výukový software a prezentace). Citlivě byla uplatněna práce s chybou tak, aby úspěch zažili i slabší žáci. Učitelé v oblasti jazykové komunikace vhodně poskytovali žákům průběžnou zpětnou vazbu k jejich práci a zařazovali jinak ojedinělé motivační hodnocení. Nastavený způsob domácí přípravy přispívá k podpoře pracovní morálky žáků. Odbornost některých vyučujících a jejich zaujetí pro vyučovaný předmět zdařile motivovala žáky v části teoretických odborných předmětů. Nechybělo propojení teoretického učiva s praxí.

Efektivitu převážné části hospitovaných hodin teoretických odborných předmětů a matematiky snižovaly některé dílčí metodické a didaktické nedostatky (např. nevhodné časové a organizační rozvržení vyučovací hodiny, malá pestrost zvolených forem a činností, opomíjení shrnutí a zhodnocení práce žáků). K uplatnění individualizovaného přístupu učitelé většinou využívali výhodu menších skupin a tříd. V běžných třídách ale pouze ojediněle diferencovali zadání úkolů vzhledem k rozdílným znalostem a odlišnému tempu práce žáků (např. eliminace rozdílu v jazykových a matematických dovednostech žáků ze základní školy). Rovněž prostor pro vzájemnou kooperaci a rozvoj řečových dovedností žáků nebyl dostatečně uplatněn (např. práce ve dvojicích, skupinová a týmová práce při řešení zadaných úkolů). Pedagogové volili převážně frontální formu výuky prostřednictvím řízeného rozhovoru nebo výkladu. Výrazně však převažovala práce učitele, což se projevilo nízkou aktivitou žáků a jejich nerovnoměrným zapojením do průběhu vyučovacích hodin. Uplatňovaná škála metod a forem byla málo pestrá. V závěru zhlédnutých hodin chybělo shrnutí učiva, případně zpětná vazba od žáků o pochopení učiva a dosažení vzdělávacího cíle a hodnocení práce žáků. Posoudit možnost vlastního pokroku nebo vzájemného hodnocení žáků učitelé nevyužili.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání odrážejí reálné podmínky a zaměření školy (přijímání žáků s nižšími studijními předpoklady, nízkou motivací a často bez pracovních návyků). Škola vzdělává větší počet žáků se SVP (okolo 30 %) i žáků z méně podnětného sociálního prostředí.

Průběžné i celkové výsledky vzdělávání žáků negativně ovlivňuje především zvýšená absence, včetně neomluvené. Nepřízpůsobení se školnímu režimu je jednou z příčin předčasného ukončování studia (např. přibližně 15 % žáků zanechává vzdělávání, zejména

v prvním ročníku). Vysoká absence (v průměru okolo 200 hodin na žáka za školní rok) se odráží ve vyšším počtu žáků, kteří nejsou hodnoceni (k 30. 6. má uzavřenou klasifikaci přibližně 70 % žáků) nebo nejsou připuštěni k závěrečným zkouškám. Je rovněž příčinou studijní neúspěšnosti žáků v průběhu vzdělávání (přibližně 15 % žáků za pololetí koná opravné zkoušky) či při ukončování studia (ve školním roce 2016/2017 byla neúspěšnost 14 % žáků). Vedení školy tyto problémy sice řeší, dbá na důsledný přístup třídních učitelů při omlouvání absence, povinné hranice přítomnosti žáků ve výuce, využívá kázeňská opatření, umožňuje přestup žáka na méně náročný obor, individuální konzultace, ale účinnost těchto opatření je pouze částečná. Výrazným pozitivem ale je, že po opravných zkouškách ve 2. pololetí a po absolvování závěrečné zkoušky v podzimním termínu se počet neprospívajících žáků významně snižuje (v rozmezí 2 - 5 %). Výsledky závěrečných zkoušek korespondují s průběhem vzdělávání (nejvyšší úspěšnost dosahují žáci všech oborů vzdělání v praktické části zkoušky). Z přímého pozorování inspekčního týmu (realizace praktické závěrečné zkoušky) je zřejmá vysoká přidaná hodnota vzdělávání žáků a jejich perspektivní profesní uplatnění v praxi. Jejich flexibilitu na trhu práce zvyšují řidičská oprávnění na různé skupiny vozidel i svářečský průkaz získaný během studia. Škola usiluje rovněž o pozitivní motivaci žáků (např. studijní stipendium, pochvaly) a vhodně využívá materiální zázemí k podpoře žáků s větším zájmem o zvolený obor. Stablní úspěšnost nadanějších žáků ve vyšších kolech odborných soutěží, včetně republikové úrovně, dokládá kvalitu osvojených odborných kompetencí. Žákům s dobrými studijními výsledky je v rámci dalšího profesního směřování nabízena mj. i možnost nástavbového studia na jiných školách podobného typu.

System poradenských služeb a primární prevence vhodně využívá prostředí malé školy. Funkční podpora žáků se SVP vychází z organizace vzdělávání (úprava výstupů ŠVP, nižší počty žáků ve třídě v oboru se zaměřením E), příznivých personálních podmínek a vzájemné komunikace pedagogů. Realizace pomoci těmto žákům vychází ze znalostí jejich potřeb a z úzké kooperace výchovného poradce s třídními učiteli a ostatními pedagogy (zohlednění náročnosti, tempa práce a způsobu hodnocení). V případě potřeby je rozšířena o spolupráci s externím psychologem a odbornými pracovišti. Z hospitační činnosti inspekčního týmu vyplývá, že v praxi uplatňované postupy jsou účinné, což se odráží mj. ve výsledcích žáků při ukončování studia. Některá formální pochybení (např. evidence žáků se SVP ve školní matrice) zjištěná v průběhu inspekční činnosti byla vedením školy odstraněna.

Efektivitu systému prevence sociálně patologických jevů částečně snižuje kumulace funkcí (metodik prevence působí ve školním roce 2017/2018 na částečný úvazek a zároveň zastává i pozici výchovného poradce a vedoucího metodického orgánu). Minimální preventivní program jen dílčím způsobem odpovídá aktuálním metodickým doporučením a v menší míře odráží identifikované projevy rizikového chování žáků, např. neomluvenou absenci, (scházející krizový plán proti záškoláctví a proti šikaně). Realizované postupy reagují na specifika chlapeckých kolektivů (programy prevence návykových látek a kriminality), individuální pohovory s problémovými žáky a nabídka volnočasových aktivit (školní sportovní turnaje, posilovna). Při řešení projevů problémového chování žáků, včetně neomluvené absence (ve školním roce 2016/2017 v průměru okolo 13 hodin na žáka) vedení školy v součinnosti s ostatními pedagogy důsledně uplatňuje nastavená pravidla hodnocení chování (výchovné komise za přítomnosti rodičů, podmíněčné vyloučení, spolupráce s Policií ČR). Počet žáků vykazujících neomluvené hodiny koresponduje s počtem uložených kázeňských opatření nebo snížených stupňů z chování.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Škola si udržuje stabilní počet žáků a tříd a dlouhodobě naplňuje tradici odborného vzdělávání v souladu s poptávkou na trhu práce,
- nadále jsou rozvíjeny funkční partnerské vztahy účinně podporující odborné kompetence žáků,
- průběžně je zlepšováno materiálně technické zázemí pro odborné vzdělávání, méně vyhovující je stav budov určených pro teoretickou výuku,
- přetrvává kvalitativní rozdíl v metodickém a didaktickém vedení výuky v teoretickém a praktickém vzdělávání.

Silné stránky

- Praktické vyučování je dlouhodobě realizováno na velmi dobré úrovni,
- kvalitní materiálně technické podmínky pro realizaci odborného vzdělávání žáků,
- dlouhodobě rozvíjené partnerské vztahy podporující profilaci oborů a profesní rozvoj žáků,
- koncepční a účinná podpora vzdělávání žáků se SVP (např. v rámci oboru vzdělání Opravářské práce),
- cílené vytváření bezpečného pracovního prostředí soustavnou péčí o areál školy.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Malá míra využití aktivizačních metod a forem a spoluúčasti žáků ve výuce převážně teoretických odborných předmětů,
- nižší míra diferenciacce učiva vzhledem k různé úrovni znalostí a dovedností žáků, zejména v prvních ročnících,
- k opakovaným zjištěním nejsou přijímána systémová opatření ke sjednocení pedagogického působení, např. využití závěrů z hospitační činnosti ke zkvalitnění uplatňovaných pedagogických postupů,
- méně efektivní systém prevence rizikového chování žáků s ohledem na studijní neúspěšnost žáků a vyšší míru absence, včetně neomluvené.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Přijímat efektivní opatření vyplývající z opakovaných zjištění z kontrolní a hospitační činnosti s cílem zkvalitnit výchovně vzdělávací proces ve výuce teoretických předmětů
- systematicky podporovat motivaci a aktivizaci žáků ve výuce, častěji zařazovat prvky vzájemného hodnocení a sebereflexe vlastní práce,
- ve větší míře používat ve výuce diferencované zadání úkolů s ohledem na rozdílné znalosti žáků a odlišné tempo jejich práce, zejména v prvních ročnících,

- zaměřit DVPP na vzdělávání učitelů v oblasti aktivizačních metod a forem výuky, následně tyto poznatky implementovat do vzdělávání,
- aktualizovat minimální preventivní program (krizový plán proti záškoláctví a šikaně), doplnit konkrétní postupy ve vztahu k pedagogům, zákonným zástupcům a žákům k řešení vyšší absence, včetně neomluvené (např. individuální výchovný program), případně oddělit funkci metodika prevence a výchovného poradce,
- využívat prostor pro souvislejší jazykový projev žáků a rozvoj komunikativních dovedností s ohledem na přípravu žáků k ústní části závěrečné zkoušky.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina č. 40/37 ze dne 18. 12. 2014 s účinností od 1. 2. 2015
2. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, platný k termínu inspekce
3. Jmenovací dekret ředitele školy s účinností od 1. 8. 2012
4. Výroční zpráva, školní rok 2015/2016 a 2016/2017
5. Školní řád, platnost ve školním roce 2017/2018 včetně aktualizace
6. Školní vzdělávací program Mechanik opravář motorových vozidel, platnost od 1. 9. 2017
7. Školní vzdělávací program Opravář zemědělských strojů, platnost od 1. 9. 2017
8. Školní vzdělávací program Opravářské práce, platnost od 1. 9. 2017
9. Stipendijní řád s účinností od 1. 11. 2014 včetně aktualizace
10. Třídní knihy školní rok 2016/2017, 2017/2018 vedené k termínu inspekce
11. Rozvrh vyučovacích hodin školní rok 2017/2018 vedený k termínu inspekce
12. Školní matrika vedená k termínu inspekce
13. Personální dokumentace pedagogických pracovníků vedená k termínu inspekce
14. Záznamy z jednání pedagogické rady, školní rok 2016/2017 a 2017/2018 vedené k termínu inspekce
15. Kniha úrazů vedená ve školním roce 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 k termínu inspekce
16. Smlouvy o zabezpečení odborného výcviku za školní rok 2017/2018
17. Koncepce dalšího rozvoje školy na období 2018 – 2024
18. Portfolio metodika prevence a výchovného poradce (např. minimální preventivní program školní rok 2017/2018, záznamy z výchovných komisí)
19. Finanční vypořádání dotací MŠMT v roce 2017
20. Výkaz zisku a ztrát za rok 2017
21. Rozbor nákladů za rok 2017
22. Přehled hospodaření a zúčtování za rok 2017

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Zdenko Hájek, školní inspektor

Ing. *Zdenko Hájek* v. r.

Mgr. Petra Stoklasová, školní inspektorka

Mgr. *Petra Stoklasová* v. r.

Bc. Šárka Snížková, kontrolní pracovník

Bc. *Šárka Snížková* v. r.

Ing. Petr Hradecký, přizvaná osoba - odborník
na vzdělávání v technických předmětech

Ing. *Petr Hradecký* v. r.

V Praze 25. 6. 2018

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Ing. Václav Hejda, ředitel školy

Ing. *Václav Hejda* v. r.

V Praze 4. 7. 2018